

qiymət göstəricilərini müəyyənləşdirir. Rəhbərlikdən həmçinin tələb edilir ki, Cəmiyyətin uçot siyasətinin həyata keçirilməsi sahəsində peşəkar mülahizələr açıqlansın.

2.2. Valyutaların yenidən hesablanması

(a) Funksional valyuta və hesabat valyutası

Funksional valyuta maliyyə hesabatlarında maddələrin ölçülməsi üçün istifadə olunur. Bu müəssisənin yerli valyutası olan Azərbaycan Respublikası manatıdır (AZN).

(b) Əməliyyatlar və qalıqlar

Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatlar əməliyyatların aparılma tarixinə valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq funksional valyutada əks etdirilir. Məzənnə fərqləri funksional valyutalardan fərqli valyutalarda aparılan əməliyyatlar və sövdələşmələr üzrə yaranır və hər bir valyutanın müəyyən sayda vahidlərinin müxtəlif məzənnə kursunda digər valyutaya çevrilməsi nəticəsində yaranan fərq kimi müəyyən edilir. Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar üzrə yaranan mənfəət və zərərlər, həmçinin xarici valyutada ifadə edilən monetar aktivlərin və öhdəliklərin hesabat dövrünün sonuna məzənnə kursu üzrə yenidən hesablanmasından yaranan mənfəət və zərərlər, mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir. Bu cür əməliyyatlardan yaranan məzənnə fərqləri müvəqqəti olaraq pul vəsaitlərinin və netto-investisiyaların hedcinqləşdirilməsi (aktivlər və öhdəliklərin dəyərinin dəyişməsindən yaranan itkilərdən sığortalanmaq üçün həyata keçirilən əməliyyatlar) kapital hesabına aid edilmişdirsə, məzənnə fərqləri mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilmir.

Monetar maddələr mövcud valyuta vahidləri və valyuta vahidlərinin sabit və ya müəyyən olunan sayında əldə edilən və ya ödənilən aktivlər və öhdəliklərdir. Monetar maddələrin əsas xüsusiyyəti sabit və ya müəyyən olunan sayda valyuta vahidlərinin əldə edilməsi hüququdur. Monetar maddələr nəgd, əldə edilən vəsaitləri, sudaları, ödənilməli olan məbləğləri, uzunmüddətli borcları, təminatları, işçi müavinətləri öhdəliklərini və təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərini daxil edir. Qeyri-monetar maddələrə səhmlər, ehtiyatlar, əvvəlcədən ödənilmiş gələcək dövrün xərclər, əmlak, torpaq, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər daxil edilir.

2.3. Binalar və avadanlıqlar (Əsas vəsaitlər)

Əsas vəsaitlər elə maddi aktivlərdir ki:

(a) Mal və xidmətlərin istehsalı və təchizatında istismar edilir, gələcəkdə icarəyə verilmək və ya inzibati məqsədlər üçün istifadə edilir;

(b) Bir dövrdən artıq dövr ərzində istifadə edilməsi gözlənilir.

Torpaq və binalara əsasən inzibati bina və ofis sahələri daxildir. Hesabat dövrünün sonuna torpaq və binalar bazar qiymətlərinə müvafiq surətdə ədalətli dəyər üzrə yenudən qiymətləndirilməmişdir.

Ədalətli dəyər – yaxşı məlumatlandırılmış, razılığa gəlmiş və bir-birindən asılı olmayan tərəflər arasında ticari sövdələşmələrdə aktivin mübadilə edildiyi dəyərdir. Binalar üzrə ədalətli dəyər müstəqil kənar qiymətləndirici tərəfindən vaxtaşırı keçirilən (adətən üç ildən bir dəfədən az olmayaraq) qiymətləndirmə ilə müəyyənləşdirilir (amortizasiya ayırmaları çıxılmaqla). Yenidənqiymətləndirmə tarixinə yığılmış istənilən amortizasiya məbləği aktivin balans dəyərindən silinir və xalis dəyər yenidənqiymətləndirmə dəyərinə hesablanır. Qalan bütün əsas vəsaitlər ilkin dəyərlə amortizasiya ayırmaları çıxılmaqla əks etdirilir.

İlkin dəyər bu aktivlərin əldə edilməsi ilə birbaşa əlaqədar olan xərcləri nəzərdə tutur. İlkin dəyərə həmçinin valyuta ilə alınmış əsas vəsaitlərin hedcinqi üzrə kapitala keçirilən pul vəsaitlərinin axını üzrə mənfəət və zərərlər də daxil edilir.

Sonrakı xərclər aktivin balans dəyərinə yalnız o vaxt əlavə edilir və ya ayrıca aktiv kimi qəbul edilir ki, bu aktivlərlə əlaqədar olan gələcək iqtisadi səmərələr Cəmiyyətə keçsin və düzgün qiymətləndirilə bilinsin. Qalan düttün cari təmir və istismar xərcləri o dövrün mənfəət və zərərlər haqqında hesabatında əks etdirilir ki, həmin dövrdə bu xərclər çəkilməmişdir.

Torpaq və binaların yenidənqiymətləndirilməsi üzrə balans dəyərinin artması kapitalın tərkibində sair ehtiyatlar (rezervlər) hesabına aid edilir. Balans dəyərinin həmin aktiv üzrə əvvəlki yenidənqiymətləndirmə artımı həddləri daxilində azalması birbaşa kapitalın tərkibində ədalətli dəyər üzrə ehtiyatlar (rezervlər) hesabına aid edilir; balans dəyərinin qalan bütün azalmaları mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Hər il aktivin yenidənqiymətləndirilmiş balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiya ayırmaları (amortizasiya ayırmaları mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir) və aktivin ilkin balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiya ayırmaları arasındakı fərq, ədalətli dəyər üzrə ehtiyat (rezerv) hesabından “Bölüşdürülməmiş mənfəət” hesabına keçirilir.

2.4. Amortizasiya

Əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya azalan qalıq dəyəri metoduna, yəni əsas vəsaitlərin faydalı istismar müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə, aktivlərin qalıq dəyərinə və ya yenidənqiymətləndirilmiş dəyərinə vurmaqla həyata keçirilir. Faydalı istismar müddəti və ya illik amortizasiya dərəcələri aşağıdakı qaydada müəyyən edilir:

-Binalar və qurğular – 40 il və ya illik 7%

Aktivlərin ləğv edilmə dəyərinə və onların faydalı istismar müddətinə vaxtaşırı yenidən baxılır və zərurət olduqda, hər bir hesabat dövrünə təshih edilir.

Əsas vəsaitlərin xaric olmasından mənfəət və zərərlər bu əsas vəsaitlərin satışı ilə onların balans dəyərini müqayisə edilməsi yolu ilə müəyyən edilir. Xaric olmalardan mənfəət və zərərlər mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

2.5. Qeyri-maddi aktivlər

Cəmiyyətin qeyri-maddi aktivləri yoxdur.

2.6. Aktivlərin qiymətdən düşməsi

Faydalı istismar müddəti müəyyən edilə bilinməyən aktivlər amortizasiya olunmur və hər il qiymətdən düşmə məqsədləri üçün testləşdirmə aparılır. Amortizasiya olunan aktivlər, əgər hər hansı bir hadisə və ya şəraitin dəyişməsi balans dəyərini bu aktivlərin əvəzinin ödənilmə dəyəri olmamasını göstərsə, hər dəfə qiymətdən düşmə məqsədləri üçün qiymətləndirilir. Qiymətdən düşmə zərəri aktivin balans dəyərini onun əvəzinin ödənilmə dəyərindən artıq olan məbləğində tanınır. Əvəzinin ödənilməsi dəyəri aşağıdakı iki meyarlardan daha böyük olan məbləğlərdən biridir:

(a) Aktivin satışı üzrə xərclər çıxılmaqla ədalətli dəyəri;

(b) İstifadə edilmə dəyəri.

Aktivlərin qiymətdən düşməsi məqsədləri üçün aktivlər pul axınlarını eyniləşdirən qruplaşdırma qaydasında ən kiçik qruplara bölünürlər.

2.7. İnvestisiyalar

Hesabat dövründə Cəmiyyətin investisiya qoyuluşu olmamışdır.

2.8. Ehtiyatlar

Ehtiyatlar faktiki maya dəyəri ilə əks etdirilir. Ehtiyatların maya dəyəri birinci satınalmaların qiyməti üzrə (FIFO metodu) hesablanır. Maya dəyərində material xərcləri, istehsal işçilərinin əmək haqqı xərcləri, sair birbaşa xərclər, həmçinin inzibati xərclərin müvafiq hissəsi daxil edilir. Ehtiyatların dəyərində, bu xammal və material ehtiyatlarının əldə edilməsi ilə bağlı olan və müvafiq pul axınının hədcinqləşdirilməsi alətləri üzrə mənfəət və zərərlər hesabından keçirilmiş zərərlər daxil edilir.

2.9. Alıcılar və sifarişçilərin debitor borcları

Alıcılar və sifarişçilərlə hesablaşmalar ilkin olaraq ədalətli dəyər üzrə əks etdirilir. Sonradan isə qiymətdən düşmə ehtiyatlarının (rezervlərinin) yaradılması metodu ilə amortizasiya olunmuş dəyər ilə uçota alınır. Alıcılar və sifarişçilərin debitor borcları üzrə qiymətdən düşmə ehtiyatları (rezervi) o halda yaradılır ki, elə obyektiv sübutlar mövcuddur ki, Cəmiyyət tərəfindən ilkin maliyyələşmə nəticəsində yaranmış bütün debitor borclarının yığılması mümkün deyildir və ya bütün debitor borclarının ödənilməsi mümkünsüzdür.

Ehtiyatların (rezervin) məbləği aktivin balans dəyəri ilə pul vəsaitləri axınının effektiv faiz dərəcəsi nəzərə alınan fərz edilən diskontlaşdırılmış dəyəri arasındakı fərqdır. Ehtiyatların (rezervlərin) yaradılması və ya dəyişməsi mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

2.10. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nəğd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri maddəsində kassada olan nəğd pul vəsaitləri, yolda olan pul köçürmələri, bank hesablaşma hesabları, digər tələbli bank hesabları, pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, bank overdraftları və ödənilmə müddəti üç aydan artıq olmayan digər yüksəklikvidli investisiyalar əks etdirilir. Mühasibat balansında bank overdraftları qısamüddətli öhdəliklərin tərkibində qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər maddəsi üzrə əks etdirilir.

Kreditlər və borclar

Kreditlər və borclar ilkin olaraq sövdələşmənin aparılmasına çəkilən xərclər çıxılmaqla, ədalətli dəyər üzrə tanınır. Kreditlər və borclar, Cəmiyyət tərəfindən bu öhdəliklərin ödənilmə müddətinin mühasibat balansının tərtib edilmə müddətindən ən azı bir ildən artıq olan müddətə ödəniləcəyi barədə şərtsiz hüququ olması halları istisna olmaqla, qısamüddətli öhdəliklər kimi təsnifləşdirilir.

İcarə

Mülkiyyət hüququndan irəli gələn risklərin və səmərələrin əhəmiyyətli hissəsinin icarəyə verəndə qalması hallarındakı icarə, əməliyyat icarəsi kimi təsnifləşdirilir. Əməliyyat icarəsi müqaviləsi üzrə ödənişlər bütün icarə müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə, mənfəət və zərər haqqında hesabatlarda əks etdirilir.

3.1. Maliyyə riskərinin faktorları

Azərbaycan Respublikası inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas olan xüsusiyyətlərə malikdir. Son illər ölkədə güclü iqtisadi artım müşahidə olunmuşdur. Lakin hal-hazırda dünya iqtisadiyyatında olan global maliyyə böhranı Azərbaycana da öz təsirini göstərməkdədir. Kommersiya sektoruna təsir göstərə biləcək bütün tendensiyaları, eləcə də onların Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə təsirini (əgər varsa) qabaqcadan proqnozlaşdırmaq mümkün deyil.

Cəmiyyətin fəaliyyəti bir sıra maliyyə risklərinə meyillidir: bazar riski (valyuta riskləri, faiz dərəcələrinin dəyişməsinin ədalətli dəyərə təsir riski və qiymət riski daxil olmaqla); kredit

riski; likvidlik riski və faiz dərəcələrinin dəyişməsinin pul vəsaitləri axınına təsiri riski. Cəmiyyətin risklərin idarə olunması üzrə proqramı, maliyyə risklərinin qabaqcadan müəyyən edilə bilinməsi amilinə cəmləşdirilmişdir (fokusuna yığılmışdır) və Cəmiyyətin fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinə potensial əlverişsiz təsirinə minimumlaşdırılmasına yönəldilmişdir.

(a) Bazar riski

(i) Valyuta riski

Cəmiyyət beynəlxalq iqtisadi əlaqələrə malikdir və ona görə də, xarici valyuta kurslarının (əsasən ABŞ dolları, avro, rus rublu və s.) dəyişməsindən valyuta risklərinə meyillidir. Gələcək kommersiya sövdələşmələri, tanınmış aktivlər və öhdəliklər, həmçinin xarici şirkətlərə netto investisiyalara münasibətdə mübadilə kueslərinin dəyişməsi riski mövcuddur.

(ii) Qiymət riski

Cəmiyyət göstərdiyi xidmətlər üzrə qiymət riski mövcuddur. Satışı, xidmət və reklam xidmətləri üzrə qiymətlər daha çox ölkədə iqtisadiyyatının inkişaf səviyyəsindən, MMC nəticələrindən və bir çox başqa amillərdən asılıdır.

(b) Kredit riski

Cəmiyyət əhəmiyyətli kredit risklərinə mübtəla deyildir. Törəmə alətlərlə sövdələşmələr və pul əməliyyatları yalnız yüksək ödəmə qabiliyyəti olan maliyyə institutları ilə aparılır. Cəmiyyət tərəfindən heç bir istisnaya yol vermədən bütün maliyyə institutları üçün kredit riskini məhdudlaşdıran prosedurlar işlənmişdir.

(c) Likvidlik riski

Likvidlik riskinin ehtiyatkarlıqla idarə edilməsi pul vəsaitləri və dövriyyədə olan qiymətli kağızların kifayət həcmnin saxlanması, açılmış kredit xəttləri vasitəsilə adekvat maliyyələşmə imkanlarını və ortaya çıxacaq disbalans hallarında operativ idarəetmə imkanlarını nəzərdə tutur.

3.2. Törəmə maliyyə alətləri və hedcinq əməliyyatları

Törəmə maliyyə alətləri müvafiq sövdələşmələrin (kontraktların) bağlanma tarixinə ilkin balans dəyəri ilə uçota alınır: sonradan ədalətli dəyərə yenidən qiymətləndirmə tələb edilir. Bu qaydada müəyyən edilmiş gəlirlər və zərərlər maliyyə alətlərinin hedcinq ələti kimi təsnifləşdirilməsindən asılıdır.

(a) Ədalətli dəyərin hedcinqləşdirilməsi

Cəmiyyət tərəfindən pul vəsaitləri axınının hedcinqləşdirilməsi ələti kimi təsnifləşdirilən törəmə alətlərin ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda hedcinqləşmə riskinə aid olan hedcinqləşdirilən maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyərinin dəyişməsi ilə birlikdə əks etdirilir.

(b) Pul vəsaitləri axınının hedcinqləşdirilməsi

Cəmiyyət tərəfindən pul vəsaitləri axınının hedcinqləşdirilməsi aləti kimi təsnifləşdirilən törəmə alətlərin ədalətli dəyərinin dəyişməsinin effektiv hissəsi kapitalın tərkibində tanınır (bu dəyişmənin effektiv olmayan hissəsi mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir).

(c) Xüsusi hedcinqləşdirmə əməliyyatı uçotu tətbiq edilməyən törəmə alətlər

Bir sıra maliyyə alətləri xüsusi hedcinqləşdirmə əməliyyatı uçotu qaydalarına aid edilmir. Hedcinqləşdirmə əməliyyatları tətbiq edilməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin dəyişməsi birbaşa mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

3.3.Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli mühasibat təxminləri və fərziyyələri

Cəmiyyət növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və öhdəliklərin məbləğinə təsir göstərən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Həmin təxminlər və fərziyyələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və fərziyyələr irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

4.1.Müştəri debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə zərərlər

Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təxmini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.

4.2.Binaların yenidən qiymətləndirilməsi

Hər bir balans tarixində Cəmiyyətin binalarının ədalətli dəyərinin balans hesabatında əks etdirilməsi məqsədilə, rəhbərlik binaların yenidənqiymətləndirilməsi üzrə əsas əldə etmək məqsədilə müstəqil qiymətləndirmə hesabatının tələb olunduğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürülməsi nəzərdə tutulur.

Hazırkı maliyyə hesabatlarının əhatə etdiyi dövrün sonuna cəmiyyətin balansında olan əsas vəsaitlərlə barədə məlumatlar göstərilmişdir.

4.3. Vergi qanunvericiliyi və əmək qanunvericiliyi

“DƏVƏLİ” ASC Azərbaycan Respublikasının vergi, əmək, sosial sığorta, valyuta və gömrük qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulan tələblərə təlimata uyğun əməl etmişdir. Bütçə və sosial sığorta ayırmaları düzgün hesablanmış və ödənilmişdir. Audit başa çatan günə Cəmiyyətin borcu qalmamışdır. (Üzləşmə aktlarının surəti hesabatə əlavə olunur).

3. Yeni və yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi

1 yanvar 2008-ci il tarixdən bəzi yeni MHBS-ı qüvvəyə minmişdir. Aşağıda hazırda Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün məqbul sayılan və ya gələcəkdə sayıla bilən yeni və ya yenidən işlənmiş standartlar və onlara dair şərhlər təqdim edilir, eləcə də onların Cəmiyyətin uçot siyasətinə təsiri haqqında məlumatlar göstərilir. Uçot siyasətindəki bütün dəyişikliklər aşağıda başqa cür göstərilmədiyi hallarda, 1 yanvar 2019-cu il tarixə bölüşdürülməmiş mənfəətə düzəlişlər edilməsi nəzərə alınmaqla, retrospektiv qaydada tətbiq edilmişdir.

5.1. MHBS 7 “Maliyyə alətləri: Məlumatların açıqlanması” və BMS 1 “Maliyyə hesabatlarının təqdimatı” standartına dəyişikliklər – kapital barədə məlumatların açıqlanması (1 yanvar 2007-ci il tarixdən qüvvəyə minmişdir).

Yeni MHBS maliyyə alətləri haqqında məlumatların yenilənməsi məqsədilə məcburi xarakter daşıyan məlumatların açıqlanma həcmi genişləndirir. Məlumatların açıqlanma həcmi əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır və bu zaman risklərin kəmiyyət aspektlərinə və risklərin idarə olunması metodlarına xüsusi diqqət ayrılmışdır. Cəmiyyət açıqlamaları müəssisə daxilində rəhbərliyə təqdim edilən məlumatlar əsasında risklərin dərəcəsi haqqında məlumat əldə etməyə imkan yaranmışdır. 1 sayılı BMS-ə Əlavədə müəssisə və onun törəmə müəssisəsinin kapitalı və bu kapitalın idarə edilməsi üsulları haqqında məlumat açıqlanır. Hazırda Cəmiyyət yeni MHBS və 1 sayılı BMS-ə əlavənin onun maliyyə hesabatlarında açıqlanan məlumatlara təsirini təhlil edir.

5.2. MHBS 8 “Əməliyyat seqmentləri” (1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir)

Bu standart borc və pay alətləri açıq bazarda alınıb-satılan təşkilatlara, eləcə də açıq bazarda hər hansı növ alətlərin yerləşdirilməsi ilə əlaqədar maliyyə hesabatlarını tənzimləyici orqanlara təqdim edən və təqdim etməyi planlaşdıran müəssisələrə tətbiq edilir. MHBS 8 müəssisələrin öz əməliyyat seqmentləri haqqında maliyyə və təsviri məlumatları açıqlamasını tələb edir və müəssisələrin bu cür məlumatı öz maliyyə hesabatlarında açıqlama qaydasını əks etdirir. Hazırda rəhbərlik bu standartın Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarında seqment haqqında məlumatların açıqlanmasına göstərəcəyi təsiri qiymətləndirir.

5.3. BMS 23 “Borc vəsaitləri üzrə xərclər” (mart, 2007-ci ildə yenidən işlənmişdir, 1 yanvar 2009-cu və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

Yenidən işlənmiş BMS 23, 2007-ci il mart ayında dərc edilmişdir. Bu standartta edilmiş əsas dəyişiklik istifadəçi və ya satışı kifayət qədər uzun müddət tələb edən aktivlərə aid olan borc vəsaitləri üzrə xərclərin dərhal xərcə silinməsi üsulunun ləğv edilməsidir. Buna görə, müəssisə borc vəsaitləri üzrə xərcləri aktivin maya dəyəri kimi kapitallaşdırır. Yenidən işlənmiş standart kapitallaşdırmaya başlama tarixi 1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra olan kvalifikasiyalı aktivlərə aid borc vəsaitləri üzrə xərclərə prospektiv qaydada tətbiq edilir. Hazırda Cəmiyyət yenidən işlənmiş standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

5.4. Digər yeni standartlar və şərhələr

Cəmiyyət tərəfindən əvvəllər aşağıdakı yeni standartlar və şərhələr qəbul edilmişdir:

BMHŞK-4 (Beynəlxalq maliyyə Hesabatları üzrə Şərhlər Komitəsi – IFRIC) “Müqavilədə lizinq əlamətlərinin mövcud olmasının müəyyən edilməsi” (1 yanvar 2006-cı il tarixdən qüvvəyə minmişdir). BMHŞK 4 uyğun olaraq müqavilədə lizinq əlamətlərinin mövcud olub-olmadığının müəyyən edilməsi müqavilənin iqtisadi məzmununa əsaslanmalıdır. Bu məqsədlə müqavilədə: a) müqavilənin yerinə yetirilməsinin konkret aktiv və ya aktivlərin istifadəsi ilə əlaqəli olub-olmadığının və b) müqavilədə aktivdən istifadə hüququnun ötürülməsinin nəzərdə tutulub-tutulmadığının müəyyən edilməsi tələb olunur.

BMS 39 (Düzəliş) “Ədalətli dəyər prinsipi ilə qiymətləndirmə imkanı” (1 yanvar 2006-cı il tarixdən qüvvəyə minmişdir). 39 sayılı BMS-ə (2003-cü ildə yenidən işlənmiş) uyğun olaraq, müəssisələr ilkin uçot zamanı qiymətləndirmənin nəticələrini mənfəət və zərər hesabatında (“maliyyə alətlərinin mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyərlə ölçülməsi”) qeydə almaqla, bütün maliyyə alətlərini qəti surətdə ədalətli dəyərlə ölçülməli maliyyə alətləri kimi təsnifləşdirə bilər. Standartta edilmiş düzəliş “mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyərlə ölçülən” maliyyə alətləri anlayışını dəyişdirmiş və maliyyə alətlərinin bu kateqoriyaya aid edilməsi imkanını məhdudlaşdırmışdır. Bu düzəliş hazırkı maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə *təsir göstərməmişdir*.

Yeni və yenidən işlənmiş standartların tətbiqinin təsiri. Yuxarıda qeyd olunan yeni və ya yenidən işlənmiş standartlar və onlara dair şərhlərin tətbiqinin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə və həmin tarixdə tamamlanan illər üçün əməliyyat nəticələrinə təsiri əhəmiyyətli dərəcədə olmamışdır.

6. Əsas vəsaitlər

	Bina və qurğular	Maşın və avadanlıq	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Y.T.M.H texnikası	Cəmi
31.12.2019cu ilə qalıq dəyər ilə	15489,99	281295,00	36458,20	8095,70	6864,70	348203,59
Daxilolmalar						
Silinmələr	1084,30	56259,00	9114,55	1619,14	1716,18	69793,17
Yerdəyişmə						
Əvəzsiz verilmə						
Hesablanmış amortizasiya						
Silinən aktivə aid						
31.12.2020 ilə qalıq dəyər ilə	14405,69	225036,00	27343,65	6476,56	5148,52	278410,42

7. Qısamüddətli aktivlər

	2019	2020
Ehtiyatlar	7935736,88	9309513,58
Mallar	6033657,90	6777910,99
Hazır məhsul	1902078,98	2531602,59
Tikinti materialları		
Ehtiyat hissələri		
Azqiymətli və tezköhnələn əşyalar		
Bitməmiş istehsal məsrəfləri		
Qablaşdırma materialları		
2.2 Qısamüddətli debitor borclar	824471,33	892727,38
Dövlət büdcəsinə (vergilər üzrə)	341952,40	276479,80
Alıcılar və sifarişçilərin debitor borcları		
Sair qısamüddətli debitor borcları	482518,93	616247,58
2.3 Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	438383,15	301396,62
Hesablaşma hesabı	438383,15	301396,62
Valyuta hesabı		
ƏDV depozit hesabı		
2.5 Sair qısamüddətli aktivlər		
Alınmış sərvətlər üzrə ƏDV		
Gələcək hesabat dövrünün xərcləri		
Sair qısamüddətli aktivlər		
Vergilər üzrə hesablaşmalar		
Əməyin ödənişi üzrə işçi heyəti ilə hesablaşmalar		

8. Qısamüddətli öhdəliklər

	2019	2020
Kreditor borcları və öhdəliklər	8026688,20	8822161,16
Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər	50980,47	44696,16
Mənfəət vergisi		
Əmlak vergisi		
Torpaq vergisi		
Malgön. və podratçılara qısamüddətli kreditor borcları		
Müxtəlif debitor və kreditorlarla hesablaşmalar		
Bank kreditləri	5966959,42	5462762,15
Alınmış avanslar	269953,07	4873,00
Gələcək dövrün gəlirləri		
Sair kreditor borcları	486182,16	2113065,07
Digər öhdəliklər	1252613,08	1196764,78

9. Xərclər

	2019	2020
Kommersiya xərcləri	3432265,06	4676071,27
Əmək haqqı və ona bərabər tutulan ödəmələr	793676,44	686095,13
Sosial sığorta haqları	142558,73	125273,39
Xammal və material	1018329,46	1506828,41
Malın dəyəri	477595,45	919010,98
İcarə haqqı	107532,24	135901,76
Enerji xərci	47931,17	31911,79
Qaz xərci	17309,18	14863,81
Su və kanalizasiya xərci	5445,65	5874,12
Rabitə xərci	25307,97	22347,16
Reklam xərci	1685,04	
Bilavasitə malların təqdim edilməsi ilə bağlı xərclər		
Bank xərci	21733,08	25338,20
Borca görə faizlər və onunla bağlı xərclər	221004,00	602707,46
Köhnəlmə Ə/v-Amortizasiya	87954,54	69793,17
Təmir xərci	19657,05	16440,33
Nəqliyyat xərcləri	417999,40	319731,82
Sığorta üzrə xərclər	1796,93	1429,01
Büdcə üzrə xərclər	4637,93	
Digər xərclər		188470,17

10.Mənfəət vergisi, təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri

MHBS və Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması çərçivəsində aktiv və passivlərin balans dəyəri arasında müvəqqəti zaman fərqləri əmələ gəlir. Bu müvəqqəti zaman fərqləri üzrə dövryyələrin vergi təsiri cari ilin sonuna mövcud olmuş mənfəət vergisi dərəcəsinə 20% (2009-cı il- 22%) qeydə alınır.

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində müəssisənin zərərlərinin 5 il ərzində məhdudiyət qoyulmadan növbəti illərin vergidən əvvəlki mənfəəti hesabına silinməsi nəzərdə tutulduğundan hazırkı maliyyə hesabatlarında təxirə salınmış vergi aktivləri müəssisənin vergi uçotu üzrə zərər məbləğlərinə əsasən hesablanmışdır. Təxirə salınmış vergi aktivləri aşağıdakı qaydada hesablanmışdır:

11.Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, tərələrdən biri digərinə nəzarət edə bilsin, onunla eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı məsələlər üzrə qərar qəbul edərkən ona təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

12.Risqlərin idarə edilməsi

Cəmiyyət daxilində risklərin idarə edilməsi funksiyası maliyyə riskləri (kredit riski, bazar riski, coğrafi risklər, valyuta riski, likvidlik riski və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski

Cəmiyyətin kredit riski konsentrasiyası üçün potensial müzakirə mövzusu olan maliyyə aktivləri pul və debitor borclarından ibarətdir. Cəmiyyətin pul vəsaitləri mötəbər maliyyə idarələrində yerləşdirilmişdir.

Bazar riski

Cəmiyyət bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Bazada daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda müəyyən edilmiş limitdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısı alınır. Qəbul edilmiş normalar ilə uzunmüddətli borcların bazar dəyəri onların daşınan dəyərlərilə dəyişə bilər.

Faiz dərəcəsi riski

Cəmiyyətin bir çox borcları təyin olunmuş marağı ifadə edir. Bu borclarla əlaqəli marağ xərcləri sığortalanmamışdır. Rəhbərlik inanır ki, marağ normalarının daimi olmamasından irəli gələn bazar qiymətlərinə dəyişikliklər əhəmiyyətli xarakter daşımır.

13.Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

Vergilər üzrə. Cəmiyyətin 31.12.2020-ci il tarixə vergilər üzrə dövlət büdcəsinə kreditor borcu olmamışdır.

Sosial sığorta ayırmaları üzrə. Cəmiyyətin 31.12.2020-ci il tarixlə sosial sığorta ayırmaları üzrə borcu olmamışdır.

Əmək haqqı üzrə. Cəmiyyətin 31.12.2020-ci il tarixlə əmək haqqı üzrə işçilərə borcu olmamışdır.

Bakı şəhəri

15 sentyabr 2021-ci il

TƏHVİL-QƏBUL AKTI

Biz, aşağıda imza edənlər, "İcraçı" Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının Sərbəst Auditoru Yaşar Çingiz oğlu Abbasov şəxsində bir tərəfdən və "Sifarişçi" "DƏVƏLİ" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti-nin İdarə Heyətinin sədri Dəvəli Vahab Hüseyn oğlu şəxsində digər tərəfdən bu aktı tərtib edirik ondan ötəri ki, "İcraçı" tərəfindən tərtib edilmiş Akt təhvil verilir "DƏVƏLİ" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə .

08 sentyabr 2021-ci il tarixli YA № 49 sayılı müqavilənin şərtlərinə uyğun olaraq audit aparılmışdır. Auditin yekununda aşağıdakı sənədlər təhvil verilir.

*Auditor Müqaviləsi 4 səhifə
Audit hesabatı 18 səhifə
Auditor Rəyi 2 səhifə*

Auditin nəticəsinə görə "Sifarişçi"-yə auditorun Hesabat-Rəyi təhvil verilmişdir.

Təhvil Verdi:

"İcraçı"

Təhvil aldı:

"Sifarişçi"

